

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זללה"ה

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע יד סיון תשע"א

פרשת דברים תשפ"ה
שנה ט"ו

גליון תר"ז - 607

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט ובדרש
בפרשת השבוע ובעניניא דיומא

בהוצאת מכון דברי ישר

בית ישר

בגללכם!

גם ב' התאנף ה' בגללכם א, לו

יש לבאר הקשר בין חטאם במרגלים וענשם ואי כניסת משה לארץ שכורכם יחד כענין אחד.

הרמב"ן ביאר שמשה אומר להם הנה חטאתכם אשר עשיתם בעת ההיא במרגלים מנעו מכם הארץ הטובה, ועוד הוספתם לחטוא בפעם אחרת עד שמנעתם גם אותי מלעבור.

קשר הדברים הוא אי הכניסה לארץ, שלהם בגלל שהם חטאו במרגלים ושהוא לא נכנס גם בגלל חטאם שהוסיפו לחטוא במי מריבה.

חטאם במי מריבה מתפרש בב' אופנים, בגלל שכל הדבר אירע בגלל מריבתם, ומפני שסיבת ענשו של משה בגלל שהיה זה בתוך בני ישראל שלא נתקדש הכבוד לעיניהם.

הספורנו מבאר כי על ידי מי מריבה נסתבב שמשה לא יכנס לארץ, כדי שיוכל להתקיים בהם העונש שנענשו בחטא המרגלים, שתהיה להם בכיה לדורות.

כדבריו כתב **האור החיים הקד'** ביתר פירוט וזה מלשוננו: והנכון הוא על פי דבריהם ז"ל שאמרו במד"ר טז כ בפסוק וַיִּכְבּוּ הָעָם בְּלִילָהּ הַהוּא במדבר יד א, קבעו בכיה לדורות, כי ליל ט' באב היתה שבו נחרב הבית ואמרו עוד שאם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש לא היה הבית נחרב, שאין אומה ולשון נוגעת בו.

ואמרו עוד (מדרש שוחר טוב עט) בפסוק מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל־לְהִים בָּאוּ גֹיִם וגו', ושאלו שהיה לו לומר קינה ולא מזמור, אלא על שהשליך חמתו על עצים ואבנים.

מעתה, אם היה נכנס משה לארץ והיה בונה בית המקדש, ולהשליך חמתו עליו לא אפשר כנזכר, ויחר אף ה' בשונאי ישראל והיה כליונם במקום חורבן הבית, לזה גזר ה' בגזרת המרגלים גם על משה שימות במדבר והוא אומרו **גם ב' התאנף ה' בגללכם**, פירוש בגלגול דברים שלכם, כי אם לא היה עון המרגלים והיו נכנסים, אפשר שהיה נכנס משה עמהם.

אם היה מצב כזה שמשה יכול להכנס לארץ בלא חטא המרגלים, ומשה היה בונה בית המקדש ולא היה נחרב, אבל גם לא היו מרשיעים בארץ אלא עומדים בצדקם בארץ ולא היו נצרכים לעונש, אבל בגלל עון מרגלים גברה יד רשעה וידע ה' כי לא יעמדו בצדק אחרי שיכנסו לארץ.

מתבאר מדבריו כי העונש של בכיה לדורות אינו עונש שהקב"ה העניש, אלא מציאות זו שגברה יד רשעה בעולם

בגלל עוון המרגלים גררה שלא ישארו צדיקים בהיותם בארץ וממילא יחרב בית המקדש וממילא תהיה בכיה לדורות.

עוד אומר **האור החיים הקד'** שאם משה היה מקדש שמו יתברך, היו ישראל חוזרים לטהרתם שהיו בו קודם חטא המרגלים, באמצעות קידוש ה' הגדול, והיה ה' מתיר שבועת משה, והיה נכנס לארץ ובונה בית המקדש מכון לשבתו עולמים ולא היו מרשיעים בארץ כלל כי היתה יד רשעה היתה נגדעת.

הכלי יקר מפרש כי הא בהא תליא.

כי על ידי גזירת המרגלים נתעכבו במדבר מ' שנה ובתוך זה הגיע זמנה של מרים למות, ועל ידי זה פסק הבאר במיתתה וחסרו להם המים ונתגלגל ענין מי מריבה מתוך כד.

ואילו לא חטאו המרגלים היו נכנסים לארץ מיד עם מרים ולא היה משה בא לכלל עונש זה.

נצחון בארץ ישראל רק בעשיית רצון ה'

וְסַפַּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְבָזִי יִהְיֶה וּבְנִיכֶם אֲשֶׁר

לֹא יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב וְרַע הִמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם

אֲתַנְּנָה וְהֵם יִירָשׁוּהָ א, לוט

כתב **השפתי כהן**: 'פירש הגאון ז"ל לא ידעו טוב ורע מענין המלחמה'.

כוונתו לומר שלפי שאמרו שעל ידי המלחמה שילחמו עם הכנענים יכנסו לארץ, לזה השוה אותם לטף, לומר: כמו שהטף אין להם כח להלחם ואינם יודעים מעניני המלחמה, והם אלו אשר יבואו שמה ולהם אתננה והם יירשוה. ע"כ.

מלמדתנו התורה, כי לא המלחמה הטבעית היא זו שכובשת את הארץ, אלא רק רצון השם, אם יעשו את רצון ה' אין צורך בצבא, אין צורך בלוחמים, אלא אפילו טף שאין להם ידע וכח להילחם יכבשו את הארץ. להם - שאין להם כח וידיעת המלחמה הם ירשוה, ללא מלחמה ללא נשק.

רק עשיית רצונו יתברך מנצחת את המלחמות, אם ישנם, כל מי שחושב אחרת מכך הרי הוא כמו **המעפילים** שחשבו שבכוחם הטבעי לכבוש את הארץ.

הרוצה לזכות בארץ ישראל חייב להשיב אל ליבו כי לא בחיל ולא בכח יגיע הדבר, אלא רק ברוח השם, לימוד התורה, קיום התורה, החזקת התורה, שמירת המצוות בלי שום שינוי וקולא, ושמירת קדושת הארץ. כל מחשבה על אפשרות אחרת, נוגדת את דרך התורה.

הא בהא תליא

בשנת תשע"ד בימים אלו של תמוז - אב, חוותה ארץ ישראל עוד תקופה של מלחמה שנמשכה 50 יום כשקדמה למלחמה הסתה נוראה נגד מעמידי העולם בני הישיבות ואברכי הכוללים וכל שומרי גחלת היהדות האמיתיים בעלי בתים כלמדנים על "עוונם הנורא" שאינם רוצים לסייע בדבר עבירה אלא להמשיך בדרך התורה המסורה לנו ממעמד הר סיני דרך מוסרי התורה שבכל דור ודור, והמלחמה הזאת היתה תוך כדי שתיקה ורח"ל אף תמיכה מאחורי הקלעים של כאלו הפוסחים על שתי הסעיפים והיו שותפים סמויים וגלויים במלחמה הנוראה הזאת נגד כרם בית השם.

צריך היה להיות עיוור כדי לא לראות את הקשר בין המלחמה בחרדים לדבר ה' (לא המתקראים כך, אלא החיים כך) לבין סכנת המלחמה שפרצה וסיכנה את יושבי ארץ הקודש והיהודים שבל מדינה ומדינה. "בסיומה" של אותה מלחמה הכריזו הכופרים אנשי הכוחי ועוצם ידי ואלו שנשתתפו עמהם על הנצחון הגדול ועל חיסול יכולות האויבים....

והנה לא חלף עשור, ומאז מזה כשנתיים ארץ ישראל ויושביה נהיו למטרה לחצים ממזרח וממערב מצפון ומדרום והיהודים בכל העולם כולו כבר אינם בטוחים כבעבר ונהפכו כולם ל"חרדים", עדיין לא חרדים לדבר ה' אלא לנפגעי חרדה מחמת המציקים.

ובמקום להתעורר על מה ולמה באה אלינו הצרה הזאת, הפכו את המלחמה והכשלונות שלהם לכלי ניגוח בהטפת ארס נגד החרדים לדבר ה', כאשר הם נעזרים ונתמכים באינשי דלא מעלי העוטים עצמם בלבוש מלכות ומכנים עצמם בשקר "חרדים".

ועוד יצאנו מרעה אל רעה, כי אלו המהללים את הכוחי ועצם ידי ואומרים אך מקרה הוא, זכו להיות מהוללים בפי אלו שהיו אמורים להלל את המגינים האמיתיים על העם והעולם, והפכו כנור לנכור, וכדי לכסות ערוות אהדתם למחללי קודש, עטפו דבריהם עם מעט "אהדה" ללומדי התורה, ובמקום לעזוק ולהרעיש עולם ומלואו על בלע רשע את הצדיק, מחניפים דבריהם, מאמריהם, מכתביהם ומעשיהם לרשעים והותירו את החרדים לדבר ה' להיות מוכים וחבולים בגופם ובממונם היל"ת.

באותם הימים בעיצומם של ימי הפחד והאימה נכתב המאמר המצורף בזה שמטרתו היתה להאדיר חזרה את כבודם של שומרי הגחלת החרדים לדבר ה' ושומר מכל משמר מהכנס הרוחות הרעות והדעות הכוזבות של הפשרנים שמכנים עצמם חרדים ודומיהם, והנני חוזר ומדפיסו, אולי ילמדו לקח ולא יחזרו שוב על משוגתם כאז כעתה ובא לציון גואל.

לקים בְּנו חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל.

הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם. ותלמידיהם ותלמידותיהם

תלמידיהם

אמר המלקט: עם ישראל נמצא זה זמן רב בצרה ובצוקה, מצד אחד אויבים "אח"זרים קמים על לומדי התורה בדרכים שונות ובעלילות משונות, זה זמן לא קט אשר מסביב עולם התורה מתקיים הכתוב **כְּרוּ לִי זִידִים שִׁיחוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוּרָתְךָ** (תהלים קיט, פה), האחד כורה וחופר למוטט את החזקת התורה, ואחרים חופרים בורות ושיחות ומנהרות להפקיע את הלומדים מבתי המדרשות והיכלי הישיבות, זדים גלויים במדי זדים, וזדים הנסתרים תחת מדי בני ישיבה, הצד השווה שבהן שדרכם לילך ולהזיק.

מצד אחר, קמים אויבים אכזרים מתוך שיחות לכלות חייהם וכלי משחיתם על יושבי הארץ, וגם הם כלולים ב"הצד השווה שדרכן לילך ולהזיק".

מחוץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמִתְּדַרִּים אֵימָה - מבית ומחוץ - שתי חזיתות של מלחמה ועל שניהם שנינו "ושמירתן עליך".

אם אנו רואים שמתרגשים עלינו אויבים שונים, מוטלת החובה עלינו להישמר מהם, כשם שכל בר דעת נכנס למקום המוגן בעת סכנה גשמית, כך, ויותר מכך החובה על כל בר דעת להגן על עצמו ועל משפחתו מפני הסכנות והאויבים הרוחניים, להרחיק ולהתריע מכל "חפץ חשוד רוחני", להזדרז להגיע ל"מרחב מוגן" מיד כשיש חשש כלשהוא מאויב ומפגע ברוחניות, להגיף את חלונות ההדף ואת דלת הבטחון, להמתין עד יעבור זעם, **כְּנֹאמַר לָךְ עָמִי בֹא בַחֲדָרֶיךָ וְסֹגֵר דַּלְתֶיךָ בְּעֶדְךָ חֲבִי כְּמַעֲט רָגַע עַד יַעֲבוֹר זָעַם** (ישעיהו כו, כ) ופירש רש"י "לך עמי בא בחדריך - בבתי כנסיות ובבתי מדרשות", לסגור את הדלתות שלא תיכנס שום רוח ואוירה רעה לבית המדרש, עד יעבור זעם, ואז יגלה הקב"ה עלינו.

בפסוקים שגליון זה עוסק אנו רואים כיצד התורה חוזרת שוב ושוב על יסוד אחד, המלחמה האמיתית היא לעשות את רצון השם בלי כחל ושרק, כל שינוי או סטיה מדרך התורה מוציא את האמורי להכות.

אם יש ח"ו רפיון אפילו קל שבקלים בלימוד וקיום התורה והמצוות, מיד מצליח 'האמורי' הרוחני והגשמי להתעורר ולהזיק, ושמירתו עלינו, להגביר חילים לתורה ומצוות, רק כך ננצח במלחמות העומדים עלינו לכלותינו מבית ומחוץ.

יחד עם ההכרה וההודיה על הניסים הנסתרים והגלויים שמתחוללים בארצנו, הן הנס של קיום עולם התורה והן הנס הגשמי, חשוב לדעת ולזכור: בשני ובחמישי בעת גלילת הספר תורה, עוד קודם שאומרים "אחינו כל בית ישראל" מבקשים את הבקשה הזאת: **יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶי אֱבֹהֵינוּ שְׂבִשְׁמִים לְקִים בְּנו חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם וְנִשְׁיָהֶם וּבְנֵיהֶם וּבָנוֹתֵיהֶם. וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידוֹתֵיהֶם. בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:** רק אחרי שמבקשים על לומדי התורה, ממשיכים הלאה, כי הם חיינו ואורך ימינו - רק התורה ולומדיה מגינים על העולם ויושבויו. תוך זכות התורה אפשר לבקש על כל השאר.

דברי ישרים

פרשת השבוע לצעירי העאן

גליון תנ"ח 458

בהוצאת מכון דברי יושר

פרשת דברים תשפ"ה

ילדים יקרים וחביבים!

בשבת נתחיל את ספר דברים, הידוע בשם "משנה תורה".

בספר זה, החמישי מחמשה חומשי תורה, חוזר משה כמעט על כל מצוות התורה לקראת כניסת עם ישראל לארץ, ובפתיחת הספר פרשתנו הנפתחת בתוכחתו של משה רבנו לבני ישראל.

בראש חדש שבט, שלושים ושש ימים לפני פטירתו של משה הרועה הנאמן, מוכיח משה את צאנו האהובים - עם ישראל, על כל הדברים והחטאים שחטאו במהלך ארבעים שנות נדודיהם במדבר מיום צאתם מארץ מצרים ועד ליום הזה.

משה רבנו באהבתו הגדולה לעם ישראל מוכיחם ברמז ואינו מגלה לכל את חטאיהם ועוונותיהם של צאן מרעיתו, ועל ידי ציון שמות המקומות בהם עברו בדרכם, נרמזים החטאים העקריים שחטאו ישראל במדבר במהלך שנות הנדודים.

שמונה מקומות המוזכרים בפסוק הראשון הנם הרמזים על הדברים שהוכיח משה, כדי שיבנסו לארץ הקדושה, קדושים וטהורים, שלמים ונקיים מכל עוון וחטא.

סבה נוספת שמשה הרועה הנאמן מתחיל ואומר את דברי התוכחה בלשון רמז, אף על פי שבהמשך הפרשה והחמש הוא מוכיח את בני ישראל במלים קשות ובלי רמזים, בגלוי ולא בסתר, כי הרמזים הללו הנזכרים בתחלת הפרשה אמנם משה כשהתפלל לפני השם **ללמד זכות על ישראל** לפני שמוכיחם בגלוי כדי שלא יהיה קטרוג חס ושלום על בני ישראל, לכן עומד משה ומתפלל ומזכיר את המקומות בהם הוא צריך להוכיח את ישראל על מה שחטאו שם, אבל לפני הקב"ה הוא מלמד עליהם זכות על הדברים הטובים שעשו באותם מקומות, **במדבר בערכה מול סוף ובין פאכן ובין תפל ולבן וחצרת נדי זהב**, כי אף על פי שחטאו באותם מקומות, אך גם עשו ופעלו שם דברים טובים, לכך נכתבו הדברים ברמז שיהיה נתון לפרשם לכמה פנים, לא רק לחובה אלא גם לזכות.

נקרא בפרשה כיצד משה מספר לדור הנכנס לארץ על מה שהיה בימים הראשונים לאחר יציאת מצרים, כיצד השם מצוה אותם **להכנס לארץ ישראל מיד בשנה השנית** לצאתם מארץ מצרים ולבוא ולירש את ארץ כנען.

במה בפרשה

תמצית דברי הפרשה
בשלוש פרקים ודרושים

נקרא בפרשה על הרבוי העצום שחתרבו בני ישראל, ועל כך שמשה קבל את עצת ותרן למנות אנשים חכמים ונבונים וידיעים לעמוד בראש העם, ומנה אותם לשרי אלקים ושרי מאות, שרי חמשים ושרי עשרות, תוך כדי שהוא מוכיחם בזה על התנהגות לא ראויה שנהגו באותו הזמן בין אדם לחברו וכלפי משה בעצמו.

משה מזכיר להם כיצד הם עברו במהירות וללא נזק את המדבר הגדול והנורא, וכמעט כבר היו בשערי הארץ, ואז הם חטאו בחטא המרגלים, שהעגש על כך היה לנוע ולנוע במדבר הלך ושוב במשך שלושים ושמנה שנים, עד אשר ימותו כל האנשים שהיו מעל גיל עשרים, חוץ מיהושע וכלב בן יפונה.

מוכיחם ומזכיר להם שגם אז היו אנשים שמאנו בגזרת הקדוש ברוך הוא והאמינו בכתם ובעוצם נדם, וכאשר נסו לעלות ולכבוש את הארץ נגד צויו של השם, הם ספגו מכה קשה מאד מהאמורי שהפכו אותם מכה קשה.

התורה רומזת שאף על פי שהעולים לכבוש נענשו, אבל גם האמורים נענשו על שפגעו בישראל, וכל אמורי שהכה או אפילו נגע באחד מישראל, מיד מת, בדיוק כמו שהדבורה מתה באשר היא עוקצת.

נקרא בפרשה בקצור על תקופה של שלושים ושמנה שנים שהיו בני ישראל במדבר, ועל כך שהשם צוה לא לכבוש מארצותיהם של עשו ועמון ומואב.

לקראת סיום הפרשה נקרא על מלחמת סיחון ועוג שהיו מלכים גבורים וענקים ובכל זאת בני ישראל הכוים וירשו את ארצם שהם כבשו ממואב. נקרא גם על מסות הגדולה והחזקה של עוג מלך הבשן שהיה ענק וגבוה מאד.

הפרשה מסתיימת בצווי, לא לירוא ולא לפחד מיושגי הארץ, כי השם הוא הנלחם עבור עם ישראל, בצווי זה טמונה מדת הבטחון בהשם, שהוא הנלחם ולא אנחנו.

בפרשתנו הנקראת תמיד בשבת שקודם יום צום תעניתנו על חרבן בית מקדשינו - תשעה באב, רמזים הדברים שגמרנו לחרבן, והדברים שעלינו לתקן כדי שיבנה במהרה בימינו תפארתו של עם ישראל.

שבת שלח ומבצר!

מוֹדֵר בִּית לְשִׁלְחַן שִׁבּוֹת

דוֹקָא בְּעֵת לִשְׁנָא אֶת הַמִּשְׁנָיִים

מה קרה בהמשך ההפלגה עם הנוכחים הנה, ממש לא ידוע לנו, כי הספינה פשוט טבעה והורידה את כל הספור למצולות.

מה אִנְחֵנוּ הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּמִקְרָה כָּזוֹ?

ברור, נכון? ממש כמו מה שעשה האיש העדין מהספור הבא:

בְּעִיר אַחַת חַי אָדָם שֶׁהִתְפָּרַס בְּפִי כָל בְּמִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת.

מַעֲוֹלָם לֹא כָּעַס וְלֹא רָגַז אֶפִּילוּ כִּנְגַד מִי שֶׁהִכְעִיסוֹ בְּכֻנָּה תַּחֲלָה, לְעוֹלָם נִשְׁאַר כֵּן וְשָׁלִיו.

פַּעַם אַחַת בָּא אוֹתוֹ אָדָם אֶל בֵּיתוֹ וְרָאָה בְּבֵית גִּנָּב בְּעֶצְמוֹהָ שֶׁל מְלֹאכְתּוֹ הַשְּׂפֵלָה, נָטַל אוֹתוֹ אָדָם מִקַּל וְחָזָה אֶת הַגִּנָּב בְּכַעַס גָּדוֹל עַד שֶׁחָלַה בְּרַח מִן הַבֵּית כִּשְׁהוּא חָבוּל וּפְצוּעָה...

תִּמְהֵנוּ עָלֶיךָ - אָמְרוּ יְדִידָיו - מַעֲוֹלָם לֹא כָּעַסְתָּ כָּל כֵּן וְמָה אַרְעֵי שְׁשִׁינִית מִמֶּנְהֶנְךָ וְחִפִּיתָ בּוֹ עַד זֹב דָּם?...

טוֹעִים אַתֶּם - אָמַר הָאִישׁ - הָאֵמֶת הִיא כִּי תִמִּיד כָּאֲשֶׁר פּוֹנְעִים בִּי כּוֹעֵס אֲנִי, אֲלֹא שְׂאֵנִי מַעֲבִיר עַל מִדּוֹתַי אוֹלָם הַפַּעַם הֵייתִי מְכַרְח לְהִרְאוֹת אֶת בְּעָסִי כְּדִי שֶׁלֹּא יָשׁוּב אֶל בֵּיתִי לְגִנָּב פַּעַם נֹסֶפֶת...

כן הוא גם הנמשל - אָמַר הַמַּגִּיד מַדּוּבָנָא - בְּתַהֲלִים נֶאֱמַר: הַלּוֹא מִשְׁנָאִית ה' אֲשָׁנָא וּבִתְקוּמָמִית אֶתְקוּסִט תַּכְלִית שְׁנָאָה שְׁנֵאֲתִים לְאוֹיְבִים הִיוּ לִי (תחלים קלט, כא-כב). אֶת אוֹיְבָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גִשׁ לִשְׁנָא וְלַפְעֵל נִגְדָם בְּכָל תַּקְףָּה עַד שֶׁיִּהְיֶה לְשׁוֹנָאנוּ אֲנִי, כֵּן נִיפְטָר מִקָּדָם וּמִחֲבִרְתָּם!

אלו המלמדים סגגורגא על משנאי ה', ומוחים במוכיחים אותם, משולים הם לאותם המפלגים שמוחים במתלונן על שכנו הקודם חור בדפן הספינה, שאחריתם שיאבדו גם כן עם הקודם.

כמו שכל אחד מבין שהמוחה והמכה בגנב של המגיד מדובנא, כראוי עשה, כך צריך להבין שהמוחה במי שקודם חור בספינת התורה והיהדות, עושה כראוי וראוי לחזקו ולבדדו על מסירות נפשו למחות כנגד המתקוממים, ולא פאותם אמללים חסרי הבנה, שמוכיחים את המוכיחים וטוענים עליהם שבגללם חרב בית המקדש...

יחד עם זה עלינו לזכר כי יש רבים שאינם בגדר משנאי ה', אף על פי שאינם הולכים בדרך האמת, אלא הם משפעים מסביבה שאינה טובה, מחברים שמרחיקים אותם מדרך התורה האמתית, וצריך לסייע בידם בנעימות להתרחק מהסובבים אותם כדבורים וכאש קוצים וללמדם על הסכנה שבהתקרבותם לרשעים ולקרבים אל עבודת ה' בתוכחה נעימה ובדרך של כבוד כמו שרואים מצורת תוכחתו של משה רבנו לבני ישראל.

פרשתנו פותחת בתוכחה שמשה רבנו מוכיח את ישראל בשנת הארבעים לצאתם מארץ מצרים.

חלק גדול מהתוכחות נכתבו בדרך רמז, ולמדו מכך שבאשר נצרכים להוכיח את האחר על מעשה שאינו ראוי, יש להוכיחו בדרך של כבוד.

ימים אלו בהם אנו נמצאים, ימי בין המצרים שבקרוב יתקפו לימי ששון ושמחה, הם ימים שנדרש מאתנו חשבון נפש על כך שלא נבנה בית המקדש בימינו, כי כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאלו חרב בימיו.

בית ראשון חרב, על שעזבו את התורה וגם כשלמדוה לא החשיבוה כפי שצריך ומכך התגלגל שחטאו בחטאים נוראים כמו שמפרש בדברי הנביאים.

בית שני חרב בעוון שנאת חנם ולשון הרע (יערות דבש ז). המשג שנאת חנם, הוא משג מרעב מאד, והאריכו בזה בספרים אריכות רבה.

אולי משום כך, יש באלו שמחסר ידיעה והבנה משתמשים עם המשג הזה כדי למנוע תוכחות מעוברי עברה והתרחקות מהשפעות רעות ואף מרחיקים לכת שנוהגים בעוברי עברה מנהג של סגגורגא, אך אל מול המוכיחים עוברי עברה, פיהם יתנה מלא תוכחות עד כדי האשמתם ב"שנאת חנם", עד כדי שהם הופכים רחמנא ליצלן לשונאי המוכיחים, ואינם חושבים ששנאה זו כלולה בשנאת חנם.

לפני מאתים שנה הפליגו מספר אנשים בספינה ממדינתם לארץ רחוקה.

באחד הלילות, התעורר אחד הנוסעים מרעשים משנים שהגיעו מהתא השכן.

לאחר שהתברר לו שהרעש הוא של קדיחה בדפן האניה, נקש האיש על דלתו של השכן ולתדהמתו גילה שהוא אכן קודם חור בדפן הספינה.

בחצי זעקה הוא העיר לו על מעשהו שהוא מסכן בזה את הספינה ואת כל המפלגים בה, אבל הקודם לא שעה אל דבריו ואף דרש ממנו שלא יתערב בנעשה בתא שאינו שלו.

נסער בלו רץ השכן והזעיק את שאר נוסעי האניה, שפעסו עליו על שהוא מפריע את שנתם הערבה, וחלקם ששמעו את מה שספר, הוסיפו לגער בו, מה ענינך מה שהוא עושה, תפסיק לחפש בעיות.

בגללך, הקודם הזה לא רק שאינו מפסיק, אלא מנסה לקדם חורים נוספים וגדולים יותר, בגללך - הספינה תקיפה.

ובכלל לא באמת מפריע לך שהספינה תקיפה, אתה זועק כי הוא מפריע לך לישון...

ובכלל, זה ממש לא ראוי לספר לשון הרע, כמו שכתוב במדבקה "לשון הרע לא מדבר אלי..."